

Muzikos ilgalaikio (metų) plano pavyzdys

Parengė Žydrė Jautakytė

Dalykas: MUZIKA

Muzikos dalyko tikslas 10 klasėse – stiliaus pajautos ugdymas. Stiliaus pajauta ugdoma atliekant, klausantis ir nagrinėjant pagrindinių Vakarų stilistinių epochų, krypčių, individualių komponavimo technikų pavyzdžius bei kuriant savo kompozicijas – asmeninę muzikos kalbą.

Klasė (koncentras): 10

Mokytojas:

Valandų skaičius metams: 34

Vertinimas: (mokyklos nustatyta tvarka – 10 balų sistema ar įskaita)

Priemonės: Nakas Š., Šiuolaikinė muzika. Vadovėlis 9-12 klasėms – Vilnius: Alma Litera, 2001; Hanning B. R., Trumpa Vakarų muzikos istorija.

Vadovėlis 9-12 klasėms – Vilnius: Presvika, 2000; Balčytis E., Muzika 10. Vadovėlis 10 klasei. – Kaunas: Šviesa,

Dirbama pagal: 2008 m. Patvirtintą muzikos bendrąją programą pagrindiniam ugdymui

Muzikos bendroji programa 9-10 klasių koncentru – mokinių pasiekimai

Veiklos sritys Kompetencija	Nuostatos	Gebėjimai	Žinios ir supratimas
Dainavimas	Suprasti stiliaus reikšmę atliekamos muzikos poveikimui ir išraiškingumui. Kurti savo stilių.	<p>1.1. Tiksliai intonuojant dainuoti išmoktas įvairių faktūrų ir stilistikos dainas ir (arba) ritmiškai deklamuoti (repuoti) pasirinktą ar sukurtą tekstą).</p> <p>1.2. Vartojant žinomas išraiškos priemones sudaryti interpretacinį dainos planą.</p> <p>1.3. Kontroliuoti mokymosi procesą ir tobulinti rezultatus.</p>	<p>1.1.1. Iš natų tiksliai perskaityti dainos melodiją ir ritmiką ir atlikti išraiškos ženklus.</p> <p>1.1.2. Paaiškinti įvairių faktūrų atlikimo ypatumus (kanonas, sutartinė, daina, lydima akompanimento, ir kt.).</p> <p>1.2.1. Nurodyti keletą pristatomos stilistikos analogijų.</p> <p>1.2.2. Pasirinkti (arba apibūdinti) atitinkantį dainos stilių kostiumą.</p> <p>1.3.1. Nusakyti sėkmę ir sunkumus mokantis dainuoti.</p> <p>1.3.2. Nusakyti, kaip galėtų tobulinti savo dainavimo gebėjimus.</p>
Grojimas	Suprasti stiliaus reikšmę.	<p>1.4. Melodiniu instrumentu mintinai pagroti pasirinktą iš žinomų solinį kūrinį. Iš natų ir mintinai groti instrumentinius kūrinius ir dainų pritarimus, solo ir ansamblyje.</p> <p>1.5. Atliekant įvairius kūrinius perteikti jų stiliaus ypatybes.</p> <p>1.6. Planuoti mokymosi groti laiką ir numatyti tobulinimosi būdus.</p>	<p>1.4.1. Iš natų tiksliai perskaityti kūrinio melodiją ir ritmiką ir atsižvelgti į išraiškos ženklus.</p> <p>1.5.1. Apibūdinti įvairios stilistikos kūrinių atlikimo ypatybes, pademonstruoti arba rasti iliustruojančių pavyzdžių iš profesionalių atlikėjų repertuarų.</p> <p>1.6.1. Nusakyti sėkmę ir sunkumus mokantis groti.</p> <p>1.6.2. Nusakyti, kaip galėtų tobulinti savo grojimo gebėjimus, kiek tam skirti laiko.</p>

<p>Kūryba</p>	<p>Suprasti ir vertinti savo individualumą, siekti jį išreikšti savita kūryba.</p>	<p>1.7. Sukurti pasirinktos stilistikos ir apibrėžtos apimties dainą ar instrumentinį kūrinį (pvz., repas, dainuojamoji poezija, šokis, instrumentinė pjesė ir pan.). Kuriant naudotis kompiuterių programomis.</p> <p>1.8. Kuriant taikyti asmeniškai tinkamiausias strategijas, planuoti darbo etapus, kontroliuoti kūrybos procesą ir tobulinti rezultatą.</p>	<p>1.7.1. Apibrėžti savo kūrybos stilių. 1.7.2. Paaiškinti kūrinio dramaturgijos principus (pradžia, vystymas, pabaiga; vystymas, kulminacija, atoslūgis; lėta, greita, lėta; pasikartojimų reikšmė; dalumas ir pan.). 1.7.3. Kuriant išmaniai naudotis pasirinkta kompiuterine komponavimo programa.</p> <p>1.8.1. Nurodyti, kurios mokymosi strategijos asmeniškai veiksmingiausios.</p>
<p>Pasirodymas</p>	<p>Gebėti dirbti savarankiškai.</p> <p>Būti produktyviu kūrybinės komandos nariu.</p>	<p>1.9. Klasėje įgytą muzikinės raiškos patirtį panaudoti kitų dalykų pamokose ar popamokiniame renginyje (pvz., literatūrinėje popietėje, sporto varžybose, dailės parodoje, diskotekoje ir kt.).</p> <p>1.10. Atrinkti ir pasirengus pristatyti savo kūrybą pasirinktoje aplinkoje, pasirinkti asmeniškai tinkamiausią vaidmenį rengiant pasirodymą.</p>	<p>1.9.1. Parinkti kūrinį viešam pasirodymui. 1.9.2. Įrašyti savo kūrybos ir (arba) mėgstamos muzikos kompaktinę plokštelę ir (arba) skaitmeninį vaizdadiskį. 1.9.3. Pristatyti savo kūrybinę biografiją ir kūrybos stilių.</p> <p>1.10.1. Žinoti, kur galima skelbti kūrybą. 1.10.2. Žinoti savo polinkius ir galimybes pasirenkant vaidmenį kūrybinėje komandoje.</p>

<p>Muzikos klausymasis apibūdinimas ir vertinimas</p>	<p>Vertinti save kaip savo tautos muzikinės kultūros kūrėją ir skleidėją. Rinktis kokybišką įvairių stilių muziką.</p>	<p>2.1. Klausant muzikos atpažinti ir nusakyti vienam ar kitam stiliui būdingus bruožus, kūrėjo individualaus stiliaus ypatumus. Paaiškinti kultūrinio konteksto (estetinių istorinio laikotarpio idealų, kūrėjo individualybės ir kt.) įtaką kompozitoriaus kūrybai ir analizuojamo kūrinio pobūdžiui.</p> <p>2.2. Tikslingai naudotis muzikos suvokimo strategijomis, reikšti mintis taisyklinga kalba.</p>	<p>2.1.1. Paaiškinti stiliaus, žanro, formos sąvokas.</p> <p>2.1.2. Kelis fragmentus sugrupuoti pagal kompozitorių, grupę, stilistinę kryptį.</p> <p>2.1.3. Išvardyti žymiausius stilistinių epochų kompozitorius ir bent po vieną jų kūrinį, pagrindines populiariosios muzikos kryptis ir jų atstovus.</p> <p>2.2.1. Žinoti ir laikytis kalbos taisyklių apibūdinant muzikos kūrinį, taisyklingai vartoti muzikos sąvokas.</p>
<p>Muzika socialinėje kultūrinėje aplinkoje</p>	<p>Suprasti muziką įvairiuose kontekstuose.</p>	<p>3.1. Paaiškinti, kokią vietą visuomenės gyvenime užėmė muzika aptariamame laikotarpyje.</p> <p>3.2. Nurodyti stipriąsias ir silpniąsias savo muzikinės patirties ypatybes. Savarankiškai ieškoti informacijos apie muzikinį gyvenimą ir analizuoti ją.</p>	<p>3.1.1. Apibūdinant socialinę muzikos reikšmę remtis savo patirtimi, istorijos ir geografijos žiniomis.</p> <p>3.1.2. Paaiškinti socialines estetinių idealų susiformavimo priežastis.</p> <p>3.1.3. Paaiškinti muzikos reikšmę šiuolaikinėje visuomenėje, sau.</p> <p>3.1.4. Nurodyti mėgstamą muzikos stilių, apibūdinti jo raidą.</p> <p>3.2.1. Apibrėžti savo muzikinės veiklos siekius.</p> <p>3.2.2. Užduotis rinktis atsižvelgiant į savo galimybes ir patirtį.</p> <p>3.2.3. Vertingiausia informaciją pristatyti klasėje.</p>

Muzikos bendroji programa 9-10 klasių koncentruai – turinio apimtis

Dainavimas: Dainuoti parenkamos įvairios stilistikos autorinės dainos, etnografinių Lietuvos regionų liaudies dainos, įvairių faktūrų dainos (kanonai, sutartinės, kupletinės homofoninės dainos ir kt.).

Grojimas: Mokytojo parengtos kelios aranžuotės dainuoti pritariant instrumentams. Du trys sudėtingesni autoriniai kūriniai melodiniam instrumentui (repertuaro dydis priklauso nuo klasės pajėgumo ir interesų). Aranžuotės perkusinių instrumentų ansambliams. Mokiniai skatinami atlikti savo sukurtus kūrinius.

Muzikos klausymasis: Vakarų muzikos istorijos ir lietuviškosios muzikos studijavimas. Šiuolaikinės (XX–XXI a.) stilistinės kryptys. Kūriniai modeliai, iliustruojantys stilistinę kryptį (pvz., klasicizmą – J. Haydno kvartetai ar simfonijos arba kiti kūriniai, tiksliai iliustruojantys stilistines klasicizmo ypatybes; sutartinės, kaip Aukštaitijos regionui būdinga dainų rūšis, ir pan.). Kūriniai, geriausiai atskleidžiantys individualų kompozitoriaus stilių (pvz., W. A. Mozarto simfonijos Nr. 40 pirmoji dalis, „Mažoji nakties muzika“ ir pan., L. van Beethoveno Penktosios simfonijos pirmoji ir ketvirtoji dalis ir Devintosios simfonijos finalas, Patetinės sonatos pirmoji dalis; M. K. Čiurlionio simfoninė poema „Miške“, fortepijoniniai preliudai; B. Kutavičiaus „Paskutinės pagonių apeigos“; „Pink Floyd“ grupės „Dar viena plyta sienoje“ („Another Brick in the Wall“) iš albumo „Siena“ („The Wall“) ir pan.).

Ritmika: Kartojama ir įtvirtinama žemesnėse klasėse įgyta patirtis. Kuriami ir užrašomi kūno ritmikų pratimai arba žinomos dainos ritmas užrašomas kūno ritmikų partitūra.

Melika: Kartojama ir įtvirtinama žemesnėse klasėse įgyta patirtis. Aiškinamasi atonalumo principas.

Išraiškos elementai: Kartojama ir įtvirtinama žemesnėse klasėse įgyta patirtis, siekiama tiksliai vartoti sąvokas.

Formos: Analizuojamos būdingiausios stilistinei krypti tiksliai (pvz., klasicizmas – sonatos forma ir pan.) ir neapibrėžtos (pvz., minimalizmas – T. Riley „In C“ ir pan.) kūrinių formos, serializmo principas.

Stilistinės epochos. Vakarų muzikos istorijos epochos. Šiuolaikinės muzikos stilistinės kryptys: spektrinė muzika, minimalizmas, serializmas, aleatorika; ekspresionizmas, impresionizmas, romantizmas, klasicizmas, barokas, viduramžiai. Lietuvos muzikos raida Vakarų muzikos istorijos kontekste.

Kartojimas: muzikos rūšys, žanrai, formos, atlikėjų kolektyvų, balsų rūšys.

Ilgalaikis veiklų planas. Planuojant muzikinio ugdymo procesą svarbu, kad per mokslo metus mokiniai būtų atlikę užduočių iš visų veiklos sričių ir veiktų aprašytų turinio apimčių ribose. Jei klasė pajėgi – mokytojas gali pasitelkti ir sudėtingesnę turinį, kelti aukštesnius reikalavimus. Planuojant veiklų dominantę reikėtų atsižvelgti į pasiekimų aprašą ir juo vadovautis rengiant užduotis. Išskiriant dominuojančias veiklos sritis nereiškia, kad nurodyto pamokų ciklo metu nebus atliekamos kitos – tiesiog kitos veiklos sritys yra kartojimo ar pagalbinio pobūdžio. 10klasėje veiklos ypač stambinamos, pagrindinis dėmesys skiriamas muzikos klausymuisi ir vertinimui bei socialinės kultūrinės aplinkos pažinimui. Planavimas – nuoseklus ir sistemingas mokinių muzikinių gebėjimų ugdymo aprašytos kompetencijos linkme sąlyga.

Eil. nr.	Pamokų ciklai (turinio etapai)	Pamokos. Dominuojančios veiklos	Veiklos gairės	Resursai	Integracija	Pastabos
1.	Įvadas	1-2 Pokalbis, muzikavimas, įsivertinimas	Aptariami mokslo metų muzikos mokymosi tikslai, darbo ir vertinimo principai. Pakartojama 9 klasėje išmoktos įsimintiniausios dainos, grojimo kūriniai. Prisimenama, kokių kompozitorių kūrinių klausyta.	Atmintinė mokiniui. Muzikos klausymosi testas	<i>Integraciją planuoti tikslinga pasitarus su kitų dalykų klasės mokytojais.</i>	<i>Čia įrašomos plano pasikeitimų priežastys ir taisymai</i>
2.	Muzikos funkcijos	9 Muzikos klausymasis. Dainavimas, grojimas.	Aptariamos muzikos funkcijos – estetinė, meninė, komunikacinė, pramoginė, apeiginė. Dainavimas – 1-2 apeiginės dainos (grigališkasis choralas, sutartinė, giesmė, rauda ir pan.); 1-2 pramoginė daina (gali siūlyti mokiniai); 1-2 autorinė daina (sudėtingesnio meninio turinio). Grojamas šokis. Kuriama instrumentinė kompozicija ritualo tema.	Muzikos klausymosi ir vaizdo aparatūra. Garso ir vaizdo įrašai.		

			<p>Klausomasi grigališkojo choralo, J.S. Bacho mišių h-moll, V. A. Mocarto Requiem, religinio roko ir pan. pavyzdžiai;</p> <p>populiariosios muzikos – nuo meniškojo roko iki „69 danguje“ – pavyzdžiai. 2-3 simfoninės muzikos pavyzdžiai (M. K. Čiurlionio, G. Malerio, P. Čaikovskio, G. Ligečio ar pan.) kūrinių – jie lyginami estetinio poveikio, vertės ir kt. aspektais.</p> <p>Dainuojami ir grojami sudėtingesni anksčiau išmokti kūriniai (klasės repertuaras) keliant stilingumo užduotis.</p> <p>Mokiniai gebės apibūdinti muzikos funkcijas, joms priskirti vienokio ar kitokio turinio muzikos kūrinius, įvertinti juos taikydami estetinius ir asmeninius vertinimo kriterijus.</p>			
3.	Muzikos kūrinio forma ir kūrinio stilistika	11 Muzikos klausymasis, kūryba	<p>Nagrinėjamos pagrindinės muzikos kūrinių struktūrinės dalys, įvairių formų muzikos kūriniai – analizuojama, kaip keičiasi forma priklausomai nuo stilistinės krypties, laikotarpio. Analizuojamas vienatėmis ir konfliktinis muzikinis mąstymas. (rondo, variacijos, kanonas, fuga, sonatos forma; aleatorinė forma).</p>	Muzikos klausymosi ir vaizdo aparatūra. Garso ir vaizdo įrašai, muzikos instrumentai (perkusiniai		

		<p>Aptariama tonalioji ir atonalioji harmonija. Klausymuisi ir analizei parenkami L. van Bethoveno Penktosios simfonijos finalas, V. A. Mocarto Turkų maršas, G. F. Hendelio Pasakalija, J. S. Bacho Goldbergo variacijos, V. A. Mocarto 40, 41 simfonijų pirmosios dalys, M. Ravelio Bolero, O. Balakausko 5 simfonija, F. Šuberto Nebaigtoji simfonija, A. Martinaičio Nebaigtoji simfonija, J. Keidžo Penktoji sonata fortepijonui, T. Railio In C, K. Stockhauseno Kontaktai, Jaunuolių daina, Grupės ir pan.</p> <p>Dainuojamas V. A. Mocarto kanonas, lietuvių I. kanonas „Saulutė tekėjo“, sutartinės, kupletinės dainos.</p> <p>Mokiniai gebės iš klausos atpažinti žymiausius klausytus kompozitorių kūrinius, apibūdinti kompozitoriaus individualumo požymius ir santykį su stilistinės epochos estetiniais idealais. Paaiškins tonalumo ir atonalumo principus, atpažins iš klausos vienoje ar kitoje sistemoje sukurtus kūrinius. Pasiremdami analizuojamų kompozitorių</p>	<p>melodiniai ir ritminiai ir kt..</p>		
--	--	--	--	--	--

			komponavimo principais sukurs pasirinktos apimties kompoziciją. Kuriamas akompanimentas atliekamai dainai (pagrindinės harmonijos funkcijos).			
4.	Ką sužinojau apie muziką	9-10 Visos veiklos	Remiantis geriausiai žinomų kompozitorių kūrinių pavyzdžiais (jei turima – koncertų vaizdo įrašais) pakartojama ir apibendrinama visa 10 muzikos mokymosi metų medžiaga – muzikos išraiškos priemonės, atlikėjų kolektyvų sudėtys, solistų balsai, stilistinės epochos, kryptys, komponavimo technikos. Atliekamos diagnostinės užduotys gebėjimams, žinioms ir supratimui patikrinti. Mokiniai kuria pasirinktos formos ir komponavimo principo kūrinį (ne mažesnę, nei periodo apimtį). Kūrinys įvertinamas pagal su mokiniais sutartus kriterijus.	Diagnostinės užduotys gebėjimų raidai (pasiekimų augimui) pamatuoti.		
5.	Klasės koncertas	1-2 Pasirodymas	Sudaroma pasirodymo – klasės koncerto – programa. Koncerto aptarimas, įsivertinimas.			Klasės koncertas. Pasiekimų diagnostika.